

O'TKIR HOSHIMOV ASARLARIDAN ONA SIYMOSI GAVDALANISHI

Termiz davlat universiteti Xorijiy filologiya fakulteti filologiya va tillarni o'qitish (ingliz tili) 4-kurs talabasi

Boymatova Aziza Nomoz qizi

Ilmiy ish rahbari:**Husniddin Suvonov**

Annotsiya: Mazkur maqola taniqli o'zbek yozuvchisi O'tkir Hoshimovning "Dunyo ishlari" va qissasi va undagi ona obraziga diqqat qaratilgan .Gillam paypoq qissasi esa ona siymosi gavdalanishi ko'rsatilib o'tilgan Adib asarlarida onaning yelkasiga tushgan qiyinchliklar. Kulfatlar tasvirlangan. Maqola o'quvchilarni sergaklika chaqiradi.

Annotation: This article focuses on the famous Uzbek writer O'tkir Hashimov's story "World Affairs" and the image of the mother in it. The story of Gillam Paipok shows the embodiment of the mother figure and the difficulties that fell on the shoulders of the mother in Adib's works. Caps are described. The article calls readers to be vigilant.

Kalit so'zlari: obraz, qahramon,qissa,novell,xarekter,ijod,alla.

Key words: image, hero, short story, novel, character, creation, God.

O'tkir Hoshimov o'zbek halqning taniqli yozuvchisi, dramaturg , jamiyat arbobidir. U o'z asarlari bilan o'zbek halqinig qalbidan joy egalagan uning asarlarini o'qigan inson go'yo o'sha zamonga, aynan o'sha odamlar orasida tushib qolgandek his etadi o'zini .uning qaysi asarni qo'limizga olmaylik ko'zimda yosh bilan o'qiymiz bazida asar obrazlarida qatori biz ham asar ichida yashaymiz u asarlaridagi obrazlarni yaqol xayotiy qilib olgan. Hajv yo'nalishda sermahsul ijod qilgan adib Said Ahmad O'tkir Hoshimovning "Dunyoning ishlari" qissasini shunday etirof qilgan "Dunyoning ishlari" qisasini qissa emas, doton deb atashni istardim U qo'shiqday o'qiladi. Uni o'qib turib o'z onalarimizni o'ylab ketamiz. Shu mushfiq, Shu jafokash onalarimiz oldidagi bir umur uzib bo'lmas qarzarimizning aqali bittasini uza oldikmi, degan bir andisha, bir savol ko'z oldimizda ko'ndalang turib oladi. Qissa bizni insofga , insoni qadrlashga hurmat qilishga chaqiradi.

O'tkir Hoshimov asarlaridagi qahramonlariga o'zgacha ruh va fazilat yuqtirgan. Adibning "dunyoning ishlari" qissasi hech mubolag'asz onalar uchun o'rnatilgan haykal bo'ladi. Asardagi har bir ona timsoli benuqson va soddalik bilan tasvirlangan ijodkor asarning har bir bo'limdagi ona obraziga sharqona, o'zbekona ruh. Ushbu ona timsolining xarakter-xususiyati adibning boshqa asrlaridagi ona obrazlariga ham

ko'chdi, deb bermalol aytish mumkin. Chunki O'tkir Hoshimov ushbu asarda tom ma'noda o'zbek onasini bor fazilatni bilan yaratgan edi. Qissa kichik kichik novellardan tashkil topgan "Oq oydin kechalar" hikoyasidagi ona har bir insoni qadrlaydigan, uning uchun qayg'uradigon timsoldir. Voqealar davomida uning tanigan va tanimagan insonlarga birdek mehribonlik ko'rsatishi bunga dalil. Ayniqsa osmonlarga uchgan yulduzlarga qarab, bir bechoraning joni uzildi deya hayotda umuman bilmagan insoniga joni achishi undagi insoniy fazilatning yana bir ko'rinishidir: goho-goho osmonda bir yulduz uchib qolardi. Hozirgina yonib turgan yulduz to'satdan lop etardiyu ingichka nurli iz qoldirib g'oyib bo'lardi. Onam cho'chib tushdi essiz.... Bir bechoraning joni uzildi-ya... yuragim shu etib, onamning pinjiga kirardim. Ishqilib boshqa yulduz uchmasin! Bu qissa kattayu kichik novelalardan iborat. Biroq ularning barchasida men uchun eng aziz odam- ona siymosi bor. Har bir hikoyada ona obrazi o'z xislatni namoyon etadi. Ona nafaqat o'z fazilatlarini bilan ajralib turadi, balki o'z bolalariga o'rnak bo'lishi ham kerak. Asar qahromoning onasi ham bolalariga tarbiya berishda turli hil hikoya matallardan foydalangan. Misol sifatida "HAQQUSH" hikoyasini olaylik, bu hikoya boshqa hikoyalardan tarbiyaviy jihatdan ajralib turadi. Ya'ni bir zamonlarda ikki aka yashar ekan. Ular juda noahil ekan. Akasining ismi Ilhaq, ukasining ismi esa Is'hoq ekan, ularning onasi ularni ko'p bora yarastirmoqchi bo'libdi, ammo udalay olmabdi, oxiri adoyi tamom bo'lgan ekan, Qodir Xudoning shunda qahri kelib ularni ko'zini ko'r qilib, qushga aylantirib qo'ygan ekan, shundan keyin aka-ukalar bir birini ko'rmasa sog'inishni, bir birga kerak ekanini tushinib yetibti, shundan keyin bir birini qadriga yetibdi, qaraganda ushbu hikoyani falsafiy tamonlari ham bor o'shanda ona o'z bolalarni inoq bo'lishi uchun hikoyani keltirgandir. Asar qahramoni bechora onam! O'sha iztirobli afsonani aytayotganingda inidan mo'ralagan qaldirg'och bolasidek ko'rpadan bosh chiqarib yotgan besh bolang bir-biri bilan inoq bo'lishini shunchalik xohlaganmiding!"- deya xo'rsinadi. "Gillam paypoq" hikoyasida ona o'z jigarbandiga kassalikdan tezroq xalos qilish uchun har narsaga hatto jonini ham berishga tayyor. Ona bollasini shosha-pisha tabibi hoji buvinikiga olib boradi bola dardidan biroz yengil tortgach o'z sog'lig'ni xavf ostiga qo'ygani- oyog'ini sovuqa oldirgani ma'lum bo'ladi. Ko'rdingizmi, har qanday ona ham farzandi uchun borini, hatto jonini ham beishga tayyorligiga guvoh bo'ldik.

"Gillam paypoq" sarlavha novella hajman kichik bo'lsa-da, undagi ona obrazi xarekteri ancha keng. Asardagi ona obrazi xarakterini quydagicha tasniflash mumkin: Birinchidan u farzandi uchun o'z jonidan kechishga tayyor ayol timsoli; ikkinchidan har qanday qiyinchilika, dardga bardosh bera oladigon matonat sohibasi uchinchidan, soddalik, oqko'ngilik ham uning

muhim fazilatdir. Qisqa qilib aytganda, ijodkor shu kichik asarda onalarga xos ezgu xislatlarning barchasini jamlashga erishgan.

Xulosa qilib aytganda, Ona mavzusi O'tkir hoshimov uchun novqiron, abadiy tugallanmas ilhom manbaidir. O'tkir Hoshimov ko'plab asarlarida ona siymosi madh etilgan uning qaysi asarini olmaylik, ayol xislatlarni ulug'lanishlarini ko'ramiz. Biz onamizni asrashimiz, vaqtida qadriga yetishimiz, asrab avaylashimiz zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1) Dynyo ishlari: qissa / O'.Hoshimov. Toshkent: "Sharq nashiryoti" , 2005_16,17 b.
- 2) Aziza ziyayeva "Dunyoning ishlari" qissasida ona timsoli, zamonaviy dunyoda ilm-fan va texnologiya nomli ilmiy amaliy konferensiya 42-43b
- 3) Normirzayeva Ozoda Ikrom qizi "O'TKIR HOSHIMOV ASARLARIDA ONA SIYMOSINNING GAVDALANISHI" Innovative developments and research in education international scientific-online conference 163 b

